

Il scandal enturn la Fifa ha sveglià ils spierts

■ (anr/ld) En vista a las bleras dumondas en connex cun la Fifa e las surdadas dals campiunadis mundials da ballape ha il procuratur general giuditgà per bun da dar tschertas infurmaziuns davart il proceder da la procura publica federala. Ier ha confermà l'assemblea federala Michael Lauber per ils onns 2016–2019 en sia funcziun da procuratur general. La procura publica federala è cumpetenta per l'inquisiziun e l'accusaziun da delicts ch'èn drizzads cunter la confederaziun u che pertutgan fermamain ils interess da la confederaziun. Delicts suttamesa a la giurisdicziun federala èn per exempel il spiunadi, delicts en connex cun la lavada da daners tschufs, delicts cun material explosiv u radioactiv e delicts uffizials commess da persunas en il servetsch da la confederaziun.

En ses pled d'avertura da la conferenza da medias a Berna ha punctuà Lauber che sia elecziun – da nov tras l'assemblea federala – saja in cler mussament da l'indipendenza da la procura publica federala e da la separaziun da las pussanzas. En il center da las activitads dals proxims quatter onns stettian la reduziun da las pendenzas, ina lavur effizienta e la stabilitad da l'organisaziun. Ils ultims onns è stada confruntada la procura publica federala cun blera critica. Lauber ha pledà en tudestg, en franzos ed en talian per sutlingiar sia voluntad d'integrar la Sviz-

Procuratur federal Michael Lauber è s'exprimi tar il cas Fifa e tar sia reelecziun.

KEYSTONE

ra latina en sias activitads sco procuratur general. Actualmain saja in considerabel dumber da cas d'inquisiziun pendent, tranter auter era delicts da corrupziun en l'administraziun federala.

Immens interess internaziunal

Dapi ils 27 da matg sajan las dumondas e las intervenziuns en connex cun la Fifa stadas uschè grondas ch'el saja sa decidi da nizzegiar sia reelecziun per sa pre-

schentar a las medias. E pelvair, l'interess da las medias è stà immens. Principalmain represchentants da las redacziuns internaziunalas han emplen la gronda sala da medias en la chasa federala.

Suenter in statement general è stà confruntà Lauber cun bleras dumondas pertutgant il scandal tar la Fifa e las surdadas dals campiunadis mundials da ballape a la Russia ed a Qatar. Lauber ha accentuà che tut las investigaziuns vegnian manadas tenor il dretg svizzer ed en tutta indipendenza d'auters gremis. Las investigaziuns davart daners da corrupziun en connex cun la surdada a la Russia ed a Qatar sajan complexas e possian cuzzar ditg. La procura publica federala haja confiscà in grond quantum da datas che vegnian uss analizadas. Plinavant sajan vegnidas identificadas 104 colliaziuns cun bancas che pertutgan plirs contos da banca. Las bancas han annunzià 53 clients suspectus. Lauber ha spedi laud a las bancas svizras che hajan fatg lur obligaziuns en connex cun la lescha davart la lavada da daners suspectus. Tut las persunas involucradas – er il president da la Fifa *Sep Blatter* ed il secretari general – pon vegnir interrogads, ha sincerà Lauber. Per analizar e per sclerir tut quellas dumondas ha installà Lauber ina «Taskforce». Las investigaziuns areguard la surdada dals campiunadis mundials da ballape a la Russia ed a Qatar – che stettian en il center – vegnian manadas independentamain da las inquisiziuns americanas. Areguard las investigaziuns currentas na possia el betg e veglia el er betg dar infurmaziuns pli detagliadas.

NOVITADS WWW.RTR.CH

Donn finanziel entras il concurs dal hotel Waldhaus

Il concurs dal hotel Waldhaus a Flem pudes chaschunar in donn finanziel al chantun. Lez aveva contribuì var dus milliuns francs per la halla da curling che tutga tar la massa da concurs. Sco cuntraprestaziun è vegnida sutscritta ina cunvegna da prestaziun per trenaments e concorrenzas. Tenor il cusseglier guvernativ *Jon Domenic Parolini* n'èsi il mument betg cler sche la halla da curling resta vinavant en funcziun. Quai dependia dals novs investiders pussaivels. Uschia ha Parolini respondì ad ina dumonda ord il cussegl grond.

Vischnancas saunas

En il Grischun è l'in tras l'auter dal pe da taglia sa reduci da 110,24% sin 102,43%. Quai saja in svilup allegraivel, ha ditg la cussegliera guvernativa *Barbara Janom Steiner*. Las vischnancas grischunas stettian bain. La ministra da finanzas burgais-democratica ha preni posiziun sin ina dumonda dal deputà cristiandemocratic *Hans Geisseler* durant l'ura da dumondas dal cussegl grond.

Beat Roeschlin: 100 dis en uffizi

Beat Roeschlin n'è anc betg s'enriclà d'avair surprendi il post da president communal da Tujetsch. El è s'annunzià sin in inserat per il post da president da vischnanca da Tujetsch. Ils 8 da mars è el vegnì elegi cun in fitg bun resultat da las vischnancas e dals vischins da Tujetsch. Gia aifer ils emprims 100 dis ha el procurà per in terratrembel en la vischnanca da Tujetsch e la vischnanca vischinanta da Mustér. Quai cun la decisiun che Tujetsch sa retirà da Sedrun Mustér Turissem. Beat Roeschlin prendess anc ina giada questa decisiun. Tenor el n'ha quai betg fatg donn a la collavuraziun cun Mustér, mabain gist il cuntrari. Las duas supranstanzas communalas hajan finalmain ina giada discursi davart il turissem.

Main bun ha Beat Roeschlin cun il rumantsch. Entant ch'el chapescha quai ch'è scrit na chapescha el anc betg propi quai che vegn discursi. «Jau avess gugent sch'jau chapiss sch'insatgi fa ina dumonda per rumantsch», manegia el. Il discurser sez saja probabel anc ditg betg pussaivel. «Il rumantsch è ina fitg bella lingua, ma jau hai grond respect da la complexitad da questa lingua.»

Quatter dis chatscha dapli

La chatscha auta grischuna duai vegnir prolungada per quatter dis durant l'october. Questa midada duai ir en vigur gia a partir dal 2017. Il cussegl grond ha approvà cun gronda maiortad ina proposta dal deputà burgais-democrat *Paolo Papa*. Papa vul che la regenza preschienta in mesadi per midar ils temps da chatscha entaifer in onn. La regenza vuleva reveder la lescha da chatscha pir suenter che la procedura da l'iniziativa da chatscha è terminada e suenter ch'el cussegl grond ha tractà l'iniziativa «per ina chatscha etica che sa cumporta cun la natira».

Basilea-Champagna dumbra anc ina giada

En il chantun Basilea-Champagna ha i dà in recurs cunter il dretg da votar. Il chantun duai anc dumbra ina gia las vuschs en connex cun la nova lescha da radio e televisiun. Tgi che ha inoltrà il recurs n'ha la chanzlia betg tradi. I sa tracti d'ina persuna privata. En il chantun Basilea-Champagna è la lescha vegnida refusada cun 54,2% da las vuschs, en cifras: 42715 persunas han ditg na entant che 36057 persunas han vuschà per il nov sistem da pagar taxas da radio e televisiun. Il chantun Basilea-Champagna è fin uss il sulet chantun, nua ch'i vegn pretendi ina segunda dumbraziun.

Mantegnair Cassis de Dijon

Il cussegl dals chantuns vul mantegnair il principi «Cassis de Dijon» – era per victualias. Tenor quest princip pon tscherts

products producids en pajais da l'Uniu europeica era vegnir vendids en Svizra. L'idea tar l'introducziun avant tschintg onns era tranter auter da sbassar ils pretschs en Svizra. Ina minoritad pretendia da stritgar quest princip per victualias. Surtut represchentants da purs e consuments pretendan ch'ils pretschs na sajan betg sa reduciads dapi l'introducziun dal princip «Cassis de Dijon» e ch'ils products da l'UE n'hajan betg la medema qualitad sco products svizzers. La fatschenta, che va enavos sin in'iniziativa parlamentara da *Jacques Bourgeois*, cusseglier nazional da la pld e mainafatschenta da l'Uniu purila svizra, va uss en il cussegl nazional. Lez aveva decidi il matg da stritgar il princip «Cassis de Dijon» per victualias.

Sustegnì 175 projects

La Chadaina da fortuna ha sustegnì l'onn passà 175 projects ed impundi per quai passa 46 milliuns francs. Ina pulita part dals daners han las organisaziuns d'agid che lavuran ensemen cun la Chadaina da fortuna duvrà surtut per ils fugitivs sirians e per ulteriurs carstgauns en fugia. L'onn 2014 haja la populaziun svizra fatg donaziuns per umans en miseria da passa 22 milliuns francs, sco la Chadaina da fortuna scriva en ses rapport annual. Per las unfrendas dals conflicts en il Proxim Orient han las Svizras ed ils Svizzers dà radund tschintg milliuns francs. Vias novas è la Chadaina da fortuna ida l'onn passà cun in'analisi d'effect da ses projects, 10 onns suenter la catastrofa da Tsunami en l'Ocean indic.

Cussegliaziuns ambulantas han success

Terapias ambulantas tar problems d'alcohol han in effect. In onn suenter la fin dal tractament baivan var 60% dals pertutgads cleramain damain alcohol. Vitiers vegn ch'els pertutgads sa sentan era pli sauns. Quai mussa in studi da l'Universitad da Turitg fatga sin dumonda da quatter posts spezialisads en ils chantuns Argovia, Berna e Turitg. Dal studi han preni part 858 persunas ch'avevan tschertgà cussegl tar in post da cussegliaziun ambulanti.

«Forschung live» –

Tge muntan insumma quests nums?

■ (drg) Sonda, ils 20 da zercladur 2015 ha lieu a Tavau il festival da las ciencias «Forschung live – in Graubünden». Quest arranschament preschenta il vast spectrum da la perscrutaziun en il Grischun. Era da la partida è l'Institut dal DRG sco commemer da l'Academia Rætica che promova la scienza e la perscrutaziun en il Grischun. Il festival ha lieu en las localitads da la Scola media alpina a Tavau. En ses punct da program dat l'Institut dal DRG in'invista en la perscrutaziun da la lingua, surtut en quella dals nums locals – e quai cun agid da in gieu da memory. Punct da partenza en il gieu è la dumonda «Tge muntan insumma quests nums?» ed i vala da chattar la dretga derivanza e muntada da divers nums grischuns. P. ex. danunder derivan nums locals sco «Küblis» e «Sursaisa» u nums da famiglia sco «Flury» e «Camenisch»? E tge muntan insumma ils nums da las tratgas «maluns» e «capuns»?

Il gieu cun ils nums e la discussiun sur da nums ha lieu durant l'entir di da las 10.00–16.00 en la mediateca da la Scola media.

Cun la turnea «Forschung live» en l'entira Svizra festivescha l'Academia svizra da las ciencias naturalas (SCNAT) l'onn 2015 ses giubileum da 200 onns. Dal zercladur fin l'october 2015 van trais installaziuns interactivas sin viadi tras la Svizra. Organisaziuns partenarias organiseschan en ils lieux da fermada in program accompagnant per pitschen e grond. L'organisaziun responsabla en il Grischun è la Graduate School Graubünden. Il festival a Tavau è punct da partenza per ina retscha dad arranschaments en l'entir Grischun che tracta dal zercladur fin il december 2015 tematicas da las ciencias naturalas.

L'entir program da «Forschung live» chattais Vos sin www.forschung-live.ch e www.gsgr.ch

Pld Grischun pretenda l'aboliziun da l'imposta chantunala sull'ierta

■ (cp) Cun satisfacziun ha tut cugniziun la PLD. Ils Liberals Grischun dal resultat cler cunter l'introducziun d'ün'imposta nazionala sull'ierta. Üna jada dapli ha dit il pövel NA al böt dals schneisters da redistribuir las facultats in Svizra. Eir il Grischun ha express quai cun ün resultat da 76% NA. Per la PLD. Ils Liberals es uossa il mumaint da refuormar eir i'l chantun l'imposta sull'ierta. Perche il Grischun es ün dals chantuns rars chi cu-

gnuoscha ün'imposta sull'ierta e parallelmaing ün'imposta cumünala. L'imposta chantunala aintra p. ex. pro fradgliunz o pro ün figlioul o pro pèrins na registrats cun 10%. Ils iniziants da l'iniziativa han muossa via cun radschun sün quist trattamaint inequal. Abolir l'imposta sull'ierta fa üna fin cun quai. Ella renda eir plü attractiv il Grischun sco domicil. Bleras persunas pigliessan domicil i'l Grischun scha quist'imposta nun existiss.

Forum da discussiun

Questa rubrica stat a disposiziun a lecturas e lecturs per s'exprimer davart temas actuals e brisants. Las contribuziuns ston esser signadas cun l'entir num e s'abstegnair d'invectivas personalas. La Quotidiana publitgescha mo chartas da lectur scrittas en rumantsch e fa sezza

naginas translaziuns. Vos resuns e Vos-sas reacziuns sin artitgels publitgads en La Quotidiana pudais Vos trametter per e-mail «redaktion-lq@suedostschweiz.ch» u per posta a la Redacziun da La Quotidiana, Via Sommerau 32, 7007 Cuira.